

De Graaf

dat het referendum niet op 10 juni kan worden gehouden?

Minister **De Graaf**: Ik heb aangegeven wat naar ons oordeel de consistente logica met zich mee zou brengen. Het is aan de Kamer om dat te beoordelen. Als het voor 10 juni kan, vind ik dat mooi. Ik ben er groot voorstander van om het referendum te combineren met de Europese verkiezingen, niet in de laatste plaats omdat dat organisatorisch zowel de regering als de gemeenten het beste uitkomt. Het zou ook in de kosten schelen. Wellicht kan het ook bijdragen aan de opkomst. Er zijn dus tal van overwegingen. Tegelijkertijd moeten wij bezien wat het meest logische is. Ik hoorde de heer Timmermans zeggen dat het zeer de vraag is of het allemaal zal lukken voor 10 juni, ook gelet op de voortgang in de IGC. Staatssecretaris Nicolaï zal daarop ingaan, want hij is op dat terrein aanmerkelijk bevoegder dan ik.

Met het gewijzigd amendement-Luchtenveld/Spies worden de taken van de referendumcommissie opgedragen aan de regering, meer in het bijzonder aan de minister-president in goed overleg met de minister van Buitenlandse Zaken en de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties. Ik heb al aangegeven dat ik dit geen wenselijk amendement vind.

Wat gaat de regering met dit wetsvoorstel doen? Wij zijn geen voorstander van deze vorm van referendum. Ik heb aangegeven welke overwegingen wij graag aan de Kamer overleggen om het wetsvoorstel aan te passen. Wij hebben zelf een verantwoordelijkheid, gegeven het eindproduct dat deze Kamer verlaat. De regering zal zich daarop beraden. Ik kan al wel aangeven dat het kabinet natuurlijk ziet hoe de verhoudingen in de Kamer liggen. Er is sprake van een grote meerderheid. Wij zullen dat in onze overwegingen betrekken. Als de Kamer er prijs op stelt, krijgt zij van mij formeel namens het kabinet een eendoordeel vóór de eindstemming, die afhankelijk van de orde die de voorzitter uiteraard bepaalt, wellicht aanstaande dinsdag zal plaatsvinden.

Voorzitter. Enkele fracties hebben gepleit voor het opnemen van een opkomstdrempel in het wetsvoorstel. Het lid Van der Staaij heeft een amendement van die strekking ingediend. Laat ik zeggen dat het

kabinet geen voorstander is van het opnemen van een opkomstdrempel in het wetsvoorstel, juist omdat wij willen benadrukken dat het een advies is aan de Kamer dat de fracties in vrijheid moeten kunnen afwegen. Het probleem van een opkomstdrempel is dat het moeilijk is om uit te leggen dat er een verschil is tussen de geldigheid van een referendum en de bindendheid van een referendum. In het gesprek tussen Kamer en regering kunnen wij dat hier natuurlijk heel goed van elkaar scheiden, maar ondertussen zal dat in de praktijk niet zo worden gevoeld. Als de Kamer de vrijheid wil houden om een eigen afweging te maken van de verschillende aspecten, dan is een opkomstdrempel niet zo'n verstandig idee. Het verschil met de Tijdelijke Referendumwet is dat het daarbij niet alleen maar ging om een advies. De uitspraak had ook een zeker rechtsgevolg, in termen van de verplichting die uit die wet voortvloeit om het wetsvoorstel opnieuw te overwegen. Dat is hierbij niet aan de orde, waar er sprake is van een vrije weging van de Kamer van het advies.

Vervolgens wil ik iets zeggen over de kosten. In de stukken is door de initiatiefnemers een indicatie gegeven van de kosten. Die indicatie moet een beetje worden bijgesteld. Gemeenten zullen worden gecompenseerd voor de kosten die zij maken bij de uitvoering. De eerste inschatting is dat hiermee ongeveer 9 mln euro zal zijn gemoeid. Het Rijk heeft zelf nog een aantal project- en organisatiekosten die een kleine mln euro belopen. Het wetsvoorstel voorziet verder in de verstrekking van subsidies ten bedrage van 1 mln euro. De referendumcommissie en alles wat daarmee samenhangt kost ook geld en dat begroten wij vooralsnog op zo'n € 400.000. Daarnaast ligt het in de rede om informatie te verschaffen aan kiezers over het feit dat het referendum wordt gehouden en over de inhoud van de Europese Grondwet, waaraan dus ook kosten zijn verbonden. Op basis van de huidige opzet van het wetsvoorstel komen we ongeveer uit op zo'n 13 mln euro. Als het referendum op een latere datum wordt gehouden, loopt het bedrag op met zo'n 10 mln euro, aangezien je dan twee keer dezelfde organisatiekosten hebt. In het geval van totstandkoming van deze wet, kan de

Kamer ervan uitgaan dat de regering voorzieningen zal treffen bij Voorjaarsnota. Zo-even heb ik het boeiende debatje aangehoord over de vraag hoe de dekking moet plaatsvinden. Ik zal niet in overweging geven dat dit ten laste komt van het budget van de Kamer want dat kan de Kamer volgens mij niet trekken.

Voorzitter. Ik ben hiermee aan het eind gekomen van mijn bijdrage in eerste termijn.

De **voorzitter**: Het spijt mij dat ik de eerste termijn van de twee leden die namens het kabinet het woord voeren, nu van elkaar moet scheiden, maar ik vind kwart voor twee echt te laat om door te gaan zonder lunchpauze.

Daarnaast merk ik aan het adres van de aanwezige leden van de Kamer en het kabinet op dat het mij spijt dat er nogal wat geluid van buiten de vergaderzaal hier binnendringt. Dat is een demonstratie waarvoor, zonder dat daarover met de Kamer van tevoren is overlegd, door de gemeente Den Haag toestemming is verleend. Met die opmerking doe ik uiteraard geen enkele uitspraak over de doelstelling van de demonstratie.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 13.45 uur tot 14.30 uur geschorst.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, dinsdag a.s. te stemmen over twee moties, te weten:

- de motie-Hirsi Ali c.s. over onderbouwing van de nieuwe landenlijst in de notitie "Aan elkaar verplicht" (29234, nr. 8);
- de motie-Van der Staaij c.s. over motivering van het afbouwen van de

Voorzitter

bilaterale hulprelatie met een aantal landen (29234, nr. 15).

Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda voor volgende week:
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet privatisering ABP in verband met de nadere normering van de indexatie van op 31 december 1995 ingegane pensioenen en reeds bestaande uitzichten op pensioen (29257).

Aangezien voor de stukken gedrukt onder de nummers 29236 (R1743) en 29242 de termijnen zijn verstreken, stel ik voor dat wat deze Kamer betreft, de daarbij ter stilzwijgende goedkeuring overgelegde stukken zijn goedgekeurd. Ik stel voor, deze stukken voor kennisgeving aan te nemen.

Aangezien voor de stukken 23490, nrs. 295 en 298, en 26482, nr. 9, de termijnen zijn verstreken, stel ik voor, deze stukken voor kennisgeving aan te nemen.

Ik stel verder voor, de stukken 28170, nr. 25, 29200-VII, nr. 30, en 29200-XV, nr. 9, voor kennisgeving aan te nemen.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Schippers.

Mevrouw **Schippers** (VVD): Voorzitter. Gisteren heeft een algemeen overleg plaatsgevonden over de rookvrije werkplek. Ik wil het verslag van dat algemeen overleg op de plenaire agenda plaatsen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aan dit verzoek te voldoen en het verslag algemeen overleg over het rookbeleid toe te voegen aan de agenda voor volgende week.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Bussemaker.

Mevrouw **Bussemaker** (PvdA): Voorzitter. Gisteren heeft het algemeen overleg van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid over gesubsidieerde arbeid plaatsgevonden. Ik wil u vragen om het verslag van dit algemeen overleg op de plenaire

agenda voor volgende week te plaatsen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, ook aan dit verzoek te voldoen en het verslag van dit algemeen overleg toe te voegen aan de agenda voor volgende week.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Het toezicht op trustkantoren (Wet toezicht trustkantoren) (29041)**.

(Zie wetgevingsoverleg van 17 november 2003.)

De artikelen 1 t/m 52, de bijlage en de beweegreden worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat het wetsvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Wijziging van enkele belastingwetten in verband met de implementatie van Richtlijn 2003/49/EG van de Raad van de Europese Unie van 3 juni 2003 betreffende de gemeenschappelijke belastingregeling inzake uitkering van interest en royalty's tussen verbonden ondernemingen van verschillende lidstaten (29034)**.

(Zie wetgevingsoverleg van 17 november 2003.)

De artikelen I t/m III en de beweegreden worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat het wetsvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Wijziging van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen en de Wet inkomstenbelasting 2001 (implementatie spaarrenterichtlijn) (29206)**.

(Zie wetgevingsoverleg van 27 november 2003.)

Artikel I wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het amendement-Van Vroonhoven-Kok/Dezentjé Hamming (stuk nr. 9, IA).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de leden van de fracties van D66, de VVD, het CDA, de ChristenUnie, de SGP en de LPF voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

Ik stel vast dat door de aanneming van dit amendement de overige op stuk nr. 9 voorkomende amendementen als aangenomen kunnen worden beschouwd.

Artikel II, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Van Vroonhoven-Kok/Dezentjé Hamming (9, IA) en het amendement-Van Vroonhoven-Kok/Dezentjé Hamming (9, IB), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel III wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel IV, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Van Vroonhoven-Kok/Dezentjé Hamming (9, II), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel V, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Van Vroonhoven-Kok/Dezentjé Hamming (9, III) wordt zonder stemming aangenomen.

De beweegreden wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat het wetsvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.